

# NOVÁ ULICE

## Za historií mezi paneláky



### ZAČÁTEK

zastávka MHD Fakultní nemocnice

### KONEC

zastávka MHD Pionýrská

### DÉLKA TRASY

délka 7 km,  
vyžaduje asi 2 hod. chůze + čas na zastaveních

### NÁROČNOST

Trasa vede po chodnících a je bez bariér s výjimkou úseku polních cest mezi hřbitovem a fortem XIII. Je schůdná za každého počasí a celoročně.

### CO PO CESTĚ UVIDÍME?

Městská čtvrť Nová Ulice je mnohem rozsáhlejší, než projdeme při této procházce na Tabulovém vrchu. Na jejím území bychom v minulosti navštívili zemědělské osady, zahrady, rybníky a jezírka, stělnici i popravěštní pivovar či cihelnu... Před budováním sídlišť to bylo i výletní a oddechové místo, kde vyvěral do studánky léčivý Křížový pramen, ke kterému vedla křížová cesta. Dnes je ale velká část čtvrti zastavěna novější výstavbou, kvůli níž byly některé drobnější památky přesunuty a jiné rovnou zničeny. Přesto zde ale najdeme dostatek památek a zajímavostí: kostel P. Marie Pomocnice, starý hřbitov, unikátní věžový vodojem a mnohé další, po jejichž stopách se vydáme.



Podrobnosti o trase včetně mapy, možností občerstvení a dalších zajímavostí najdete zde: [www.prirodavemeste.cz/trasy](http://www.prirodavemeste.cz/trasy).

# Popis trasy

## ●●●●●●●● Zajímavosti areálu Fakultní nemocnice

Ze zastávky Fakultní nemocnice míříme prudce do kopce do nemocničního areálu k transfuzní stanici (pavilon L2). Zahradní altán z počátku 19. století za transfuzní stanicí je poslední památkou na vilu významného olomouckého nakladatele a vydavatele Romualda Prombergera.

Cestou zpět mineme po pravé straně klasicistní čtyřmetrový pískovcový kříž z roku 1824, který je dokladem existence bývalého kostelíka sv. Kříže. Pod ním vyvěral tzv. Křížový pramen, v té době důležitý zdroj pitné vody pro město. Voda od něho byla vedena dřevěným potrubím až na Horní náměstí. Cesta vedoucí k už neexistujícímu svatostánku byla lemována čtyřmi sochami, které jsou nyní umístěny u stěny kostela sv. Michala v centru města.

Projdeme doprava starou nemocniční vrátnicí, za níž už 250 let roste památný strom buk lesní, a odtud zamíříme k oční klinice (pavilon E), zřejmě nejzajímavější historické budově nemocničního areálu. V budově z roku 1904 provedl o rok později primář Eduard Konrad Zirm první úspěšnou transplantaci lidské oční rohovky na světě.

## ●●●●●●●● Fort Tabulový vrch (Tafelberg)

Od oční kliniky projdeme nahoru kolem interny (pavilon Y), odbočíme vlevo a ulicí Za Nemocnicí dojdeme k fortu Tabulový vrch (Tafelberg). Byl postaven v letech 1839 až 1846 jako malá předsunutá pevnost, která měla chránit střed olomoucké pevnosti před dělostřelectvem.

V dnešní době slouží fort jako archiv fakultní nemocnice a není běžně přístupný.



## ●●●●●●●● **Kostel P. Marie Pomocnice**

Pokračujeme dolů na ulici I. P. Pavlova a míříme za areál nemocnice k baroknímu kostelu P. Marie Pomocnice z let 1774–1780. Při vstupu do kostela stojí kříž a barokní sochy Krista a sv. Jana Nepomuckého. Sloup se sochou P. Marie je lidová práce z první poloviny 19. století a do roku 1988 stával na Mošnerově ulici. Z původní výzdoby kostela se dochoval mariánský oltářní obraz, olejomalba Jana Kryštofa Handkeho Sv. Jan Nepomucký z roku 1740 a křtitelnice.

## ●●●●●●●● **Vodojem**

Vydáme se směrem k nejvyššímu věžovému domu – vodojemu. Věžový vodojem je dominantou nejen tohoto místa, ale celého města Olomouce. Unikátní obytný dům s vyrovnávacím vodojemem z roku 1973 navrhli projektanti Petr Brauner a Jaromír Domes. Dvoukomorová vodárna, která pojme milion litrů vody, je umístěna nad 13 podlažími bytů.

## ●●●●●●●● **Starý hřbitov na Nové Ulici**

Pokračujeme doprava nahoru Okružní ulicí a odbočíme vlevo na Kšírovu ulici. Po pravé straně pak uvidíme odbočku ke starému hřbitovu z roku 1901. Ve středu hřbitova se nachází barokní sousoší Ukřižovaného Krista z dílny Filipa Sattlera. Při procházce malebným starým hřbitovem objevíme také památník českých i německých občanů Olomouce, obětí druhé světové války i následných poválečných událostí.



## ●●●●●●●● Fort XIII Nová Ulice

Od hřbitova se dáme Valašskou ulicí na Balcárkovu a dorazíme k bývalé cihelně. Projdeme jejím areálem a po polních cestách dojdeme k zaplavené pískovně v divoké přírodě. Odtud pokračujeme až k fortu XIII Nová Ulice, který je součástí fortového věnce kolem Olomouce. Jeho stavba na půdorysu pětiúhelníku byla dokončena v roce 1854. Nyní je v soukromém vlastnictví, ale po předchozí dohodě je prohlídka možná.

## ●●●●●●●● Vily rodiny Stratilových a Františky Lipčíkové

Vrátíme se zpět na ulici I. P. Pavlova a na světelné křižovatce odbočíme doprava na Hraniční ulici. Po levé straně mineme zchátralou, dříve reprezentativní novoklasicistní vilu Hanse a Else Stratilových, kterou nechal významný architekt Hans Stratil v roce 1933 postavit podle vlastního projektu.

O pár desítek metrů níž stojí vila Františky Lipčíkové, jeden z mála příkladů kubistické architektury na Moravě. Půvabná stavba ve stylu předválečné moderny vznikla v letech 1918–1919 podle návrhu architekta Rudolfa Stockara, žáka Jana Kotěry.

K tramvajové zastávce Pionýrská, na které naše trasa končí, je to pár minut chůze. Cestou si ještě prohlédneme barokní sochu P. Marie Immaculaty z roku 1776 od neznámého autora.

